

NOCTUA

SIVE

NOVA EX BIBLIOTHECA VETERINARIA

Kiadja az Állatorvostudományi Egyetem, Hutýra Ferenc Könyvtár, Levéltár és Múzeum

24. évfolyam
(2020)
2. szám

Újdonságok a könyvtárban

A Hutýra Ferenc Könyvtár, Levéltár és Múzeum új integrált könyvtári rendszert vezetett be 2020 elején. Ezzel együtt a könyvtár katalógusa is megújult.

A következőkben kiemeltünk néhány megújult vagy új lehetőséget, amellyel a távoli vagy személyes könyvtárhasználat során találkozhatnak.

Önkölcsönző pult: 2019 januárjában bevezettük az olvasói kártyát (olvasójegy), amelynek segítségével gyorsabb és pontosabb a kölcsönzés, illetve az önkölcsönző pultnál akár saját maguk is kölcsönözhetnek vagy adhatnak vissza könyveket.

Távoli regisztráció: A könyvtári teljes beiratkozásra még nem, de az előzetes regisztrációra már otthonról is van lehetősége a leendő olvasóknak egy online űrlap segítségével. Akik előre kitöltik a regisztrációs űrlapot, a könyvtárba érkezve az adategyeztetéssel és 3 soros beiratkozási lappal elvégezhetik a beiratkozási procedúrát.

Applikáció: A Liberty Link applikációval mindenki egyszerűen hosszabbíthatja otthonról kölcsönzéseit, kereshet a katalógusban, jegyezhet elő könyveket. Amennyiben a használt telefon lehetővé teszi, a keresni kívánt kifejezések kézi begépelése helyett diktálni is lehet a szavakat. A Liberty Link elérhető az App Store-ban (Apple) és a Play Áruházban (Google) is.

Könyvborítók: Az új könyvek (és néhány régebbi esetében) a könyvek leírásai mellett immár a könyvborító is látható, ami segítheti a polcon való megtalálást.

Keresési útmutató: Az új nyilvános katalógus (<http://opac.univet.hu/>) az előzőnél jobban hasonlít a Google-keresésekre, számos közösségi alkalmazáshoz is kapcsolódik, megjeleníti a könyvborítókat. A nyilvános katalógus bejelentkezéssel és anélkül is használható.

1/ Az alapértelmezett kereső az Egyszerű keresés, Bármely kifejezés opcióval, azaz a rendszer az összes adatmezőben keres. Úgy néz ki, és úgy is működik, mint egy Google-keresés, vagyis a keresett név- vagy szótöredék csonkolójel nélkül, illetve a pontos kifejezés idézőjelben beírható a boxba. Az idézőjel nélkül beírt több szóból álló kifejezést a Google-hoz hasonlóan szavanként keresi, a találati listában rendezéssel kereshetjük meg a legjobb egyezést. Beállíthatunk más adatmezőt is a legördülő menü segítségével, ilyenkor a keresőmotor a beállított adatmezőben keres. (1. kép)

Visszalépni a keresőbox alatti **Kezdőlap** ikonra lehet.

2/ Találati lista

Alapértelmezésben a **Mozaik** nézet és **Relevancia** sorrend jelenik meg, azaz a keresőkérdéshez leghasonlóbb találatok állnak elől. 10 tétel látható egy oldalon, a tételek száma maximált – akkor is ezt az értéket (500) fogjuk látni, ha több

a találat. Az alábbi képen **Lista** nézet látható, amit a lista fölött, a jobb sarokban található **Lista** gomb link megnyomásával érhetünk el.

A listában a találatok előtti jelölőnégyzetekbe kattintással jelölhetők a találatok további műveletekhez (nyomtatás, mentés HTML-ben, megosztás+QR). Bejelentkezett felhasználók további műveleteket is végezhetnek.

A találatok melletti zöld pipa meglévő példányadatot jelez, a piros X-es tételekhez nincs példány – ilyenek például a folyóiratcikkek, a katalógusban ugyanis a magyar állatorvosok által írt tudományos folyóiratcikkek adatai is szerepelnek, a Magyar Állatorvosi Bibliográfia részeként. A példányadatokból tudhatjuk meg, hány példány áll rendelkezésre az adott műből, kölcsönözhető-e valamelyik, nincs-e kikölcsönözve stb.

A rendezési sorrenden a **Relevancia** lenyíló menü segítségével változtathatunk. A példányadatokat az egér tételre húzásával buborékban, a címre kattintással ablakban jelennek meg. Az ablakot a részletes bibliográfiai adatok miatt a példányokhoz görgetni kell. Az, hogy a példány kölcsönözhető-e, a jobb oldali **Listára** kattintással jeleníthető meg. (2. kép)

Új keresés az ablak becsukásával, vagy egy másik keresőmódra vagy a **Kezdőlapra** kattintva indítható.

3/ Összetett keresés. A **Keresési feltételek** a Google összetett keresőjéhez hasonlóan a beírt szavak közötti logikai kapcsolatok beállításával helyettesíti a logikai (Boole) operátorokat, ezért keresőboxon belül AND, OR vagy NOT operátort ne használjunk. A pontos kifejezés használata (idézőjel) megengedett. Alapértelmezett beállítása a **Minden szó**; a találati pontosság a **Legjobb egyezés** beállításával növelhető. (3. kép)

A keresőmezők végén található látcső formájú ikonokkal beléphetünk az adott adatmező indexlistájába, azaz az

adatmező betűrendes tartalmába: szerzőre, kiadóra, tárgyszóra így érdemes keresni. A keresőmezők fölött és alatt előszűrők találhatóak, ebből a **Tartalmaz nem hagyományos dokumentumokat** is alapértelmezetten be van jelölve. Így a találati listában DVD-k, CD-ROM adatbázisok és e-könyvek is megjelenhetnek, amelyekhez csak beiratkozott felhasználók férhetnek hozzá. Az alsó lenyíló menük fogalmait betűrendben szerepelnek, az alapértelmezett beállítás az **Összes**. A **Típusokat** akkor érdemes használni, ha csak könyvet, vagy csak cikket keresünk; a **Részlegeket** érdemes ÁTE-ra állítani, hogy a más szervezeteknél található művek ne jelenjenek meg a találati listában.

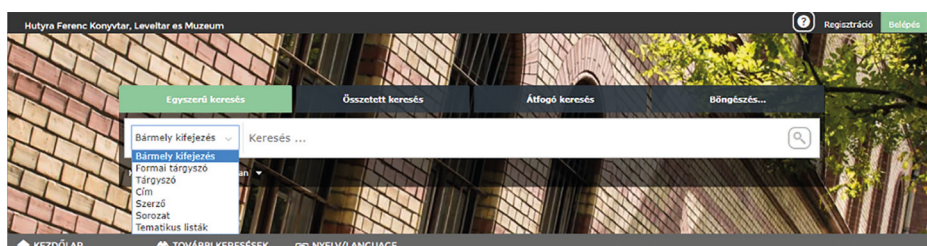
Az indexre mutató látcső ikon megnyomásakor egy újabb kereső nyílik meg; szó vagy szókezdet beírása után (csonkolójel itt sem kell) a **Keresést** kell nyomni. A találatok jobb oldalon jelennek meg, és rákattintással a **Kiválasztott kifejezések** ablakba kerülnek. Az ablak fölötti **ÉS** vagy **VAGY** operátorok egyikével beállítható közöttük a logikai kapcsolat – csak egyfélélt használjunk!

A **Szerző** index névváltozatoknál, illetve többszerzős műveknél hasznos, a **Tárgyszó** a leghatékonyabb tartalmi keresést biztosítja. Az OPAC-ba a **Befejezéssel** küldhetjük el a keresendő találatokat. Visszalépni a **Mégse**-vel lehet. (4. kép)

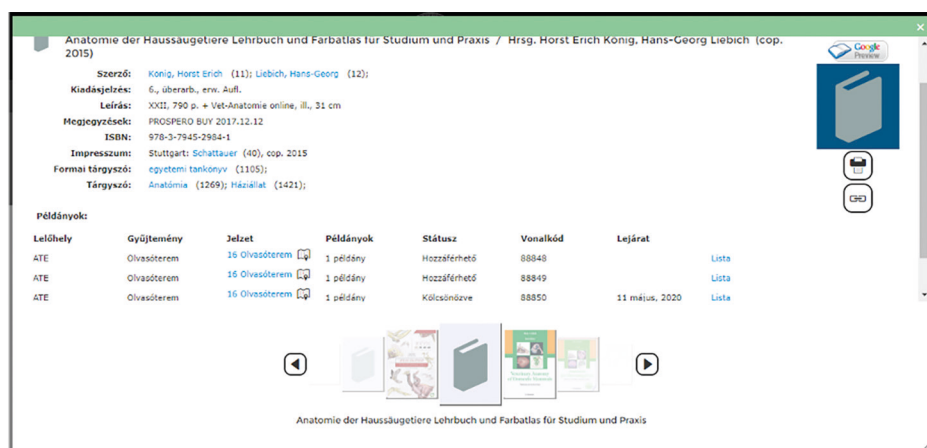
Az **Összetett keresés** keresőmódból visszalépni csak egy másik keresőmódra vagy a **Kezdőlapra** kattintással lehet; a **Keresési feltételek** fölötti **Mezők kiürítése** segítségével tudunk ugyanitt újabb keresést indítani.

4/ Az Átfogó keresés a katalógus mellett külső forrásokban is keres. Akkor érdemes használni, ha cikket, könyvfejezetet keresünk. Azoknak a beiratkozott felhasználóknak javasoljuk, akik egyetemi IP-címről vagy az előfizetett tartalmakhoz távoli elérést biztosító VPN-nel használják a katalógust, ugyanis az **Academic Search Complete** adatbázis, amiben a keresőmotor szintén keres, csak így érhető el.

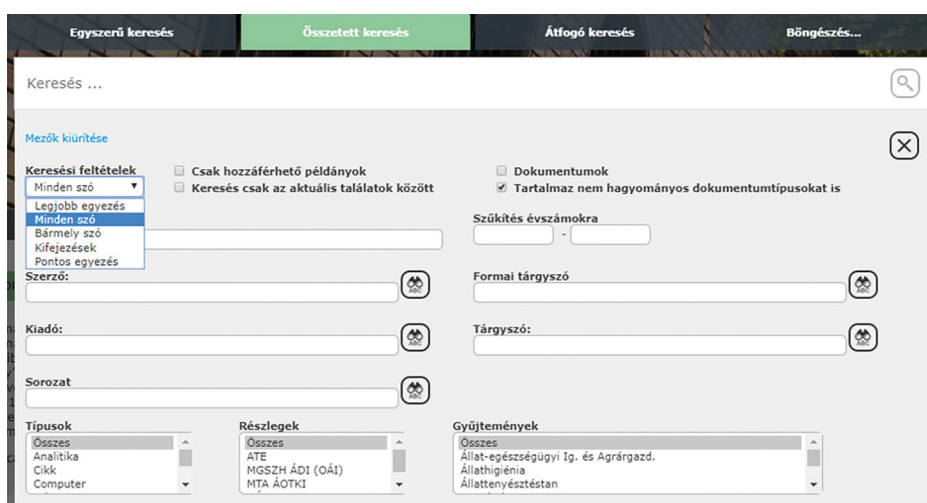
5/ Böngészés. Szótöredékre keres – nem muszáj szókezdetnek lennie – a lenyíló menü segítségével beállított keresőmezőben. Ha tudjuk a pontos címet, címre kereséshez ezt az opciót érdemes használni, minél hosszabb címtöredékkel. Beíraskor a keresőbox

1. kép

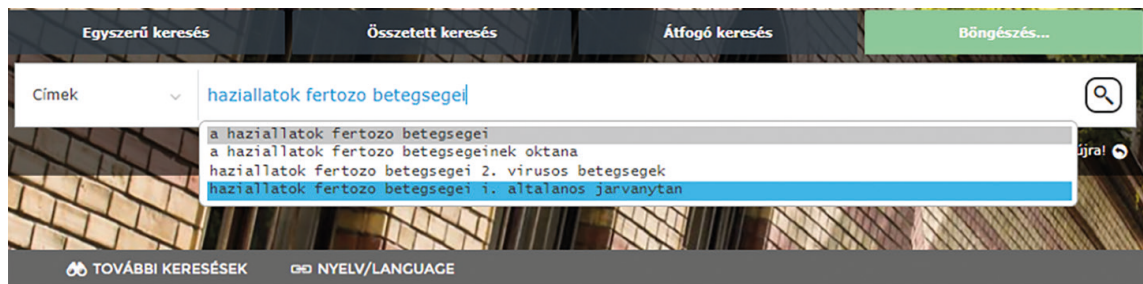
2. kép

3. kép

4. kép

5. kép

alatti buborékban megjelennek a katalógusban található legjobb találatok, ezekből rákattintással pontos kifejezésként beemelhető a megfelelő a keresőboxba. (5. kép)

Rövid keresőkifejezésre pontatlan találati listát kapunk, ami nem rendezhető – csak a pontos cím ismeretében hatékony a használata. Visszalépni a **Kezdőlap** ikonnal lehet.

Bonyolultan hangzik? Pedig jóval egyszerűbb a korábbi katalógusnál! Próbálja ki, és meglátja, hogy ezt a minden részletében 21. századi, bármely eszközzel, előzetes ismeretek nélkül is jól használható katalógust Ön is szívesen használja majd. Eredményes katalógus- és könyvtárhasználatot kívánunk!

Ezt olvasták 100 éve az Állatorvosi Lapokban

A sorozat most következő része kapcsolódik egy erősen személyes jellegű korábbi írásomhoz, hisz a Noctua 23. évf. 2019. 1. számában a kontárkodó gyógyítók egyik fajtájáról, az olejkárok-ról írtam. Most pedig következzenek a kuruzslók!

Tudni látszó tudatlanok

A Magyar Állatorvosi Lapok 1920. 43. évf. 3. számának 23. oldalán van egy – a tartalomjegyzékben apróbb közleménynek titulált, ám véleményem szerint rendkívül fajsúlyos megállapításokat tartalmazó – kis cikk, amelynek címe: A kuruzslásról, szerzője: -n. (Nem ez az egyetlen szerzői cím nélküli írás a lapban.) Ez az anonim kis publikáció egy újabb „állatorvosi irányzat” ellen emel szót. Joggal.

Először járjuk körbe eme rosszálló kifejezés fogalmát! Mi az a kuruzslás, milyen jelentéseket tulajdonítanak neki? Orvosi képzés vagy hivatalos engedély nélküli gyógyítás, orvosi gyakorlat. Betegek kezelése megfelelő hozzáértés nélkül. Jogosultság nélküli gyógyítás.

Amikor egy személy orvosi végzettség nélkül kezel betegségekre utaló tüneteket. Kuruzsló az, aki diploma vagy egyéb jogosítvány nélkül gyógyít s az orvos szerepét játssza.

Ide kívánkozok, hogy a kuruzslást az akkoriban hatályos törvény (1876. évi XIV. tc. VIII. fej. 52-55.) csak akkor büntette, ha keresetképpen folytatták!

A cikk kezdő megállapítása az, hogy a hosszú háborús évek alatti állatorvoshiány következtében vidéken nagymértékben tért hódított a kuruzslás. No nem vajásokokra, varázslókra, mágusokra, sarlatánokra, kóklerekre vagy csalókra kell gondolni. A tehenészek, pásztorok, lovászok, kanászok, herélők, miskárolók, gyepmesterek, gazdák, lóápolók, kovácsok, gyógykovácsok, patkolómesterek – ők veszélyeztetik az állategészségügyet! Nem szándékos csalók, csupán önjelölt gyógyítók, jó szándékú amatőrök, kik szakértelem és hozzáértés híján próbálnak meg állatot orvosolni. Gyorstalpalón vagy villámtanfolyamon szerzett tudásmorzskákkal történő „hályogkovácsműveletek”, avagy gyorsan betanult, apróbb műfogásokra épülő megélhetési biznissz volt ez részükről.

Ám még a hasonló szakmából érkezők sem tehetnek úgy, mintha értenek egy teljesen más mesterséghez. Azt ugyanis előbb meg kell tanulni! A szakképzetlen, tudás nélküli ember kontár, kinek helytelen beavatkozása nagyfokú kárt okozhat!

Nem mentség, ugyanakkor hozzá kell tennem, hogy az orvoshiányon túl az állatorvosi gyakorlatba történő belekontárkodást az erős szükséglet hívta életre, hisz 1920-ra az állategészségügy már katasztrofális helyzetben volt. Sokféle ragályos állatbetegség terjedt: lovak fekélyes nyirokgyulladás, ragadós száj- és körömfájás, rühösség, himlő, sertéspestis, sertésjárvány, influenza, gümőkór, takonykór, baromfikolera, lépfene, ragadós tüdőlob, szarvasmarhák fertőző szaru- és kötőhártya-gyul-

ladása. Ráadásul 1920 nyarán Belgiumban és Lengyelországban ismét felütötte fejét a keleti marhavész, és félt volt, hogy minket is elér. Nem véletlen, hogy ebben a lapszámban – ellentétben a korábbiakkal – a szakközlemények döntő többsége e járványok ismertetéséről és az ellenük való felkészülésről, a velük megküzdésről szól. Attól is félt a szakma, hogy a biztosan ható, „titkos összetételű szerek” a blokádnak után elárasztják majd a gyógyszerhiányban (is) szenvedő országot.

A cikk írója szerint az állatorvosi végzettség nélküli gyógyítás terjedésében az az állatorvos a hibás, aki apróbb fortélyokra oktat gazdákat, kocsisokat, más állatokkal foglalkozó embereket a saját kényelme vagy tehermentesítése céljából. A gazdasági iskolákban sem az állatorvosi képzést kellene tanítani, hanem az anatómiai és élettani alapismeretek után a higiénia helyezni a hangsúlyt. (Ez ma is megszívlelendő gondolat!)

A szerző „életszagú” nézete szerint ennek a jelenségnek hivatalos úton, törvényekkel nem lehet gátat vetni. A rendelkezések nem tudják megállítani, a tiltó, büntető intézkedéseknek sem lesz foganatja. Az állatorvosoknak kellene a kari érdekek szem előtt tartásával odahatni, hogy a kuruzslást közülük ne mozdítsa elő senki! A máig ható végső konklúziója az, hogy a kuruzslás ellen az állatorvosoknak állandóan küzdeni kell. Ennek egyik kívánatos módszere a kötelező állatbiztosítás, hisz az maga után vonja az állatorvos által végzett szakszerű gyógykezelést. A másiktól így vall: „Nagy segítségére lehet ebben a kölcsönös kollegiális megértés, támogatás, a hivatás, a pálya szeretete, kellő megbecsülése, nemkülönben az intenzívebb állatorvosi gyakorlat folytatása, az állandó továbbképzés (kiemelés tőlem) kapcsán, melynek segítségével mindenkör több és jobb eredményt, sikert fog elérni, felmutatni, mint a kuruzslás bármely eszköze, szere, vagy művelete.” (V.A.)